

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับประเทศไทยแล้วการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกันนับได้ว่ามีความสำคัญต่อประเทศไทยมาช้านานเนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองแห่งอารยธรรม มีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ รวมไปถึงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามจึงเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้เกิดการจ้างงานและมีเงินไหลเวียนเข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่องทำให้อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาถึง 9.5 ล้านคน มีรายได้เข้าประเทศถึง 285,272 ล้านบาท ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมหาศาลให้กับประเทศได้ จึงได้ให้สนับสนุนการดำเนินงานของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ โดยเน้นการส่งเสริมตลาดต่างประเทศ การนำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เจาะกลุ่มตลาดศักยภาพทางการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมตลาดตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นต้น โดยกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวภายใต้อาเซียนซึ่งผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement : ATA) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเดินทางในประเทศสมาชิก ASEAN และลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศสมาชิก ASEAN เป็นต้น ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2547 นี้ มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นถึง 12 ล้านคน มีรายได้เข้าประเทศจำนวน 384,000 ล้านบาท เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 26.18 จากปี พ.ศ. 2543 และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น 1.41 ล้านคน หรือคิดเป็น 4.01% ของการจ้างงานรวมของประเทศ มีรายได้คิดเป็น 1 ใน 3 ของอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติ หรือ 4.37% จากรายได้ประชาชาติรวม ภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

การท่องเที่ยวถือเป็นภาคอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และยังเป็นหนึ่งในนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในทุกยุคทุกสมัย เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศและยังกระจายไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จากการ

ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยรายได้เหล่านั้นก็จะถูกนำมากระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศในรูปแบบต่าง ๆ หนึ่งในนั้นคือการใช้จ่ายของคนไทยซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินภายในประเทศ โดยที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายประเภท ทั้งธุรกิจโดยตรง คือธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แก่ กิจการโรงแรม กิจการขนส่ง เป็นต้น และธุรกิจโดยอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินค้าและบริการให้แก่ธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจกิจการผลิตอาหารและบริการ กิจการก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งการลงทุนผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว จะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับจุลภาคและเกิดประโยชน์เชื่อมโยงถึงระดับมหภาคคือประเทศชาติโดยรวม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การทำให้เกิดการจ้างงานในอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ รวมถึงการมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในท้องถิ่นต่าง ๆ ในรูปแบบสินค้าที่ระลึกและด้านสังคม โดยการท่องเที่ยวเป็นการพักเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ ความวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นภาคบริการที่นำรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศให้กับประเทศไทยถึง 309,269.02 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2546 โดยจากปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2549 รายได้จากการท่องเที่ยวของไทยนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเพิ่มขึ้นเป็น 547,781.81 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2550 จากตารางแสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางออกปาท่องเที่ยวยังต่างประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอด 5 ปี คือในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 2,040,578 คน จากนั้นในปีพ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นเป็น 3,890,497 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยก็มีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นกัน คือในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 10,004,543 คนแล้วเพิ่มมาเป็น 14,464,228 คน ในปี พ.ศ. 2550 แม้ว่าจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ดังนั้นรายได้จากการท่องเที่ยวของไทยก็ยังคงมากกว่ารายจ่ายจากการท่องเที่ยวของชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยเกินดุลการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2547, 2549 และ 2550 แต่มีข้อสังเกตว่า ดุลการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นขาดดุลในปี พ.ศ. 2546 และ 2548 อันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อความมั่นใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่นในปี พ.ศ. 2546 มีการระบาดของไข้หวัดนกในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยดังนั้นจึงกระทบกับการท่องเที่ยวโดยตรงเพราะประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเกรงกลัวต่อโรคร้ายไข้เจ็บและรัฐบาลต่างชาติต่างออกมาเตือนถึงการเดินทางเข้ามาในภูมิภาคนี้ว่าไม่ปลอดภัย ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยว

ต่างชาติที่มาเที่ยวไทยมีจำนวนลดลงร้อยละ 7.63 ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงตามไปด้วย ร้อยละ 4.39 (กรุงเทพมหานคร, 2547) สำหรับในปี พ.ศ. 2548 ได้เกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่ม ด้านชายฝั่งอันดามันของประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 จึงส่งผลส่งกระทบต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2548 ให้รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยลดลง (ผู้จัดการรายวัน, 2552)

ตารางที่ 1.1 คุณภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 ถึง 2550

รายการ		จำนวน นักท่องเที่ยว ต่างชาติที่มา เที่ยวไทย (คน)	รายได้จาก การท่องเที่ยว ของไทย (ล้านบาท)	จำนวน นักท่องเที่ยว ไทยไป ต่างประเทศ (คน)	รายจ่ายจาก การท่องเที่ยวของ คนไทย (ล้านบาท)	ดุลการ ท่องเที่ยว ของไทย (ล้านบาท)
2546	จำนวน	10,004,543	309,269.02	2,040,578	55,810.71	253,458.31
	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	-7.36	-4.39	-3.64	-14.74	-1.77
2547	จำนวน	11,650,703	384,359.77	2,595,021	83,864.91	300,494.86
	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	+16.46	+24.28	+29.45	+50.27	+18.56
2548	จำนวน	11,516,936	367,380.36	2,936,189	80,723.05	286,657.31
	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	- 1.15	- 4.42	+ 13.15	- 3.75	- 4.60
2549	จำนวน	13,821,802	482,319.17	3,253,311	96,084.81	386,234.36
	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	+ 20.01	+ 31.29	+ 10.80	+ 19.03	+ 34.74
2550	จำนวน	14,464,228	547,781.81 ^P	3,890,497	100,475.33	447,306.48 ^P
	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	+ 4.65	+ 13.57	+ 19.59	+ 4.57	+ 15.81

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2546-2550

หมายเหตุ : ข้อมูลเบื้องต้น

จากการศึกษาของบริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่าปัจจัยที่ทำให้ตลาดคนไทยท่องเที่ยวต่างประเทศมีแนวโน้มเติบโตในอัตราสูงต่อเนื่องจากครึ่งหลังปี พ.ศ. 2550 มาในปี พ.ศ. 2551 มีด้วยกันหลายประการ คือ เงินบาทที่แข็งค่าขึ้นต่อเนื่องส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศของนักท่องเที่ยวคนไทยมีแนวโน้มถูกลง แพคเกจทัวร์ต่างประเทศระยะใกล้ๆ มีราคาต่างจากแพคเกจทัวร์ในประเทศไม่มากนัก การท่องเที่ยวทางรถยนต์ในเส้นทางไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน อาทิ ลาว เวียดนาม และจีน ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมากขึ้น การขยายเส้นทางบริการของธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำทั้งในภูมิภาคเอเชีย และระหว่างภูมิภาคเอเชียกับภูมิภาคอื่นๆ เกื้อหนุนต่อการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกปักกิ่ง 2008 มีแนวโน้มกระตุ้นการเติบโตของตลาดท่องเที่ยวต่างประเทศของไทยปี พ.ศ. 2551 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2551)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ทำการสรุปแผนการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 โดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์รณรงค์ปีท่องเที่ยวไทยในต่างประเทศ จะยังคงใช้แคมเปญ “Amazing Thailand” เป็นตัวหลัก และเสริมด้วยแคมเปญ “Visit Thailand Year 2009” ส่วนตลาดในประเทศ จะรณรงค์การเดินทางภายใต้แนวคิด “เที่ยวไทยครึ่งคืน เศรษฐกิจไทยคึกคัก” เพื่อสร้างความรู้สึกให้นักท่องเที่ยวเกิดความภาคภูมิใจในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยให้ฟื้นตัว โดยระดมออกสื่อที่หลากหลายครอบคลุมทุกช่องทาง และผ่านบุคคลผู้มีชื่อเสียง รวมถึงการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ (Below the Line) ทั้งในและต่างประเทศ เช่น สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน เพื่อประชาสัมพันธ์ปีท่องเที่ยวไทย เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดีปัญหาสำคัญที่จะกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้ไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งเราเรียกว่า วิกฤตการณ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งวิกฤตการณ์ต่างๆ เหล่านี้เราไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ทำให้ไม่ได้มีการเตรียมการรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น สงคราม การก่อการร้าย โรคระบาด ภัยธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งวิกฤตการณ์ต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ยกตัวอย่างเช่น ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2546 สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกได้รับผลกระทบอย่างหนักจาก 2 เหตุการณ์คือ สงครามระหว่าง สหรัฐอเมริกาและอิรัก และการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ในภูมิภาคเอเชีย โดยการแพร่ระบาดของโรค SARS นั้น นับเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาก

ที่สุดเป็นประวัติการณ์ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ลดลงร้อยละ 7.36 โดยมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาประเทศไทยทั้งหมด 10,004,453 คน โดยมีรายรับจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่า 309,269 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 4.39 โดยมีวันพักในประเทศไทยโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8.19 วัน และมีการใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 3,774.50 บาทต่อคนต่อวัน

ส่วนในปี พ.ศ. 2547 นั้น ก็ได้มีวิกฤตการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว และต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย ถึงแม้ว่าในช่วงต้นปี พ.ศ. 2547 จะได้มีการคาดการณ์สถานการณ์ของเศรษฐกิจโลกว่า จะมีการปรับตัวที่สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้นด้วย เนื่องจากปัจจัยภายในประเทศที่เอื้ออำนวย ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำ การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว เป็นต้น แต่ประเทศไทยก็ยังประสบกับปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก รวมไปถึงปัญหาการขึ้นราคาน้ำมัน ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 12 ล้านคน ตามที่ตั้งไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2547 นั้น มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งสิ้น 5,511,252 คน หรือมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 28.22 แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยนั้น ได้เริ่มฟื้นตัวจากปี พ.ศ. 2546 จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ขึ้นมามีทิศทางที่ดีขึ้นแต่พอมารั้งช่วงสิ้นปี พ.ศ. 2547 เหตุการณ์ที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อนก็ได้เกิดขึ้น เกิดเหตุแผ่นดินไหวขนาด 9.0 ริกเตอร์ มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ส่งผลให้เกิดคลื่นยักษ์ "TSUNAMI" เข้าถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ของไทย ซึ่งได้แก่จังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ตรัง และสตูล โดยความเสียหายเบื้องต้นคิดเป็นมูลค่ากว่า หมื่นล้านบาท ประชาชนเสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหายอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียเป็นจำนวนมากดังนั้นเหตุการณ์ในครั้งนี้จึงถือได้ว่าเป็นวิกฤตการณ์ทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวนั้นเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่จะเข้าสู่ประเทศ มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และการจ้างงานของประเทศ

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2551 การท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มแจ่มใสต่อเนื่องมาจากช่วงปลายปี 2550 โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยรวมทั้งสิ้นประมาณ 7.9 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 จากปีก่อนหน้าช่วงเดียวกัน อย่างไรก็ตาม บรรยากาศการท่องเที่ยวไทยถูกบั่นทอนให้ซบเซาลงในช่วงครึ่งปีหลัง จากเหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศ เมื่อการชุมนุมของกลุ่ม

พันธมิตรฯ ได้ขยายวงกว้างและทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคม จนรัฐบาลต้องประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 2 -14 กันยายน 2551 ซึ่งกระทบบรรยากาศการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง เนื่องจากรัฐบาลของหลายประเทศประกาศเตือนพลเมืองของตนให้หลีกเลี่ยงการเดินทางมายังประเทศไทย หรือเลื่อนการเดินทางออกไป และเตือนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในประเทศไทยให้ระมัดระวังตัว โดยหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีการชุมนุมประท้วงเพื่อความปลอดภัยสถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยที่ขยายตัวร้อยละ 10 ในเดือนกรกฎาคม 2551 มีแนวโน้มชะลอการเติบโตลงในเดือนสิงหาคม และถดถอยลงอย่างเด่นชัดในเดือนกันยายน โดยรวมในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2551 จึงมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยรวมทั้งสิ้นประมาณ 3.4 ล้านคนลดลงร้อยละ 2 จากปีก่อนหน้าช่วงเดียวกัน ในเดือนตุลาคม 2551 ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงมีแนวโน้มถดถอยลงต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 6 โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาประมาณ 1.1 ล้านคน อันเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์การสลายกลุ่มผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก ในเดือนพฤศจิกายนซึ่งเริ่มเข้าสู่ฤดูท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากตลาดระยะไกลในยุโรป ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยมีแนวโน้มจะปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ได้เกิดเหตุการณ์ปิดล้อมสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองของกลุ่มพันธมิตรฯ ทำให้บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด ประกาศปิดสนามบินทั้ง 2 แห่งตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2551 เป็นต้นมา ซึ่งซ้ำเติมตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยให้ยิ่งทรุดหนักลงไปอีก ต่อมากลุ่มพันธมิตรฯ ได้สลายการชุมนุมและคืนพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองในวันที่ 3 ธันวาคม 2551 ทำให้สนามบินดอนเมืองเริ่มเปิดให้บริการได้ในวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ขณะที่สนามบินสุวรรณภูมิเริ่มเปิดให้บริการเต็มรูปแบบได้ในวันที่ 5 ธันวาคม 2551 ซึ่งสามารถคลี่คลายวิกฤตการเดินทางเข้า-ออกประเทศทางอากาศผ่านสนามบินสุวรรณภูมิให้กลับสู่ภาวะปกติลงได้ อย่างไรก็ตาม คาดว่านักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ยังหลีกเลี่ยงการเดินทางมายังประเทศไทยในช่วงนี้ เพื่อรอดูสถานการณ์ให้มีความมั่นใจด้านความปลอดภัยก่อน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากตลาดระยะไกลในเอเชีย อาทิ ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ซึ่งอ่อนไหวมากต่อเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินสถานการณ์การปิดสนามบินสุวรรณภูมิส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในประเทศไทยในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ทั้งนี้คาดการณ์ว่า ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยมีแนวโน้มถดถอยลงอย่างรุนแรงในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนต่อเนื่องไปจนถึงสิ้นปี โดยคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยลดลงร้อยละ 30 และร้อยละ 60 ในเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม 2551 ตามลำดับ ทำให้โดยรวมในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยรวม

ทั้งสิ้นประมาณ 2.6 ล้านคนลดลงร้อยละ 35 เทียบกับปีก่อนหน้าช่วงเดียวกันที่มีจำนวนประมาณ 4.1 ล้านคน จากแนวโน้มดังกล่าว จึงคาดว่าโดยรวมในช่วงครึ่งหลังของปี 2551 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยรวมทั้งสิ้นประมาณ 6.0 ล้านคนลดลงร้อยละ 20 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าตลอดทั้งปี 2551 ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยจึงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2550 ทั้งนี้คาดการณ์ว่า จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยรวมทั้งสิ้นประมาณ 14 ล้านคนลดลงร้อยละ 3 จากปี 2550 และมีแนวโน้มสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวเข้าประเทศคิดเป็นมูลค่าประมาณ 500,000 ล้านบาทลดลงร้อยละ 9 ดังนั้น เมื่อเทียบกับประมาณการในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์รุนแรงในช่วงครึ่งปีหลัง ที่คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 เป็นประมาณ 15.6 ล้านคน และสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวเข้าประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 เป็นประมาณ 600,000 ล้านบาทแล้ว พบว่า เหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคมและต่อเนื่องมาจนถึงช่วงเดือนธันวาคม มีแนวโน้มส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามายังประเทศไทยลดลงจากประมาณการเดิมก่อนเกิดเหตุการณ์ประมาณ 1.7 ล้านคน และสูญเสียรายได้ด้านการท่องเที่ยวประมาณ 100,000 ล้านบาท นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐฯซึ่งลุกลามไปยังหลายประเทศในยุโรปมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาคของนักท่องเที่ยวต่างชาติจากตลาดระยะไกลในภูมิภาคยุโรปและอเมริกามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ช่วงปลายปี 2551 ต่อเนื่องไปในปี 2552 โดยนักท่องเที่ยวของทัวร์ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2551-ตุลาคม 2552 ลดลงเฉลี่ยกว่าร้อยละ 15-20 เนื่องจากลูกค้ามีกำลังซื้อลดลง จึงเลือกเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้แทนปลายทางระยะไกล หากจะมาเที่ยวระยะไกลก็จะเลือกไปประเทศอื่นแทนประเทศไทย ปี 2552 จึงเป็นบทพิสูจน์ความแข็งแกร่งของการท่องเที่ยวไทยอีกปีหนึ่ง เพราะนอกจากจะต้องฟันฝ่าปัจจัยลบภายในประเทศอันสืบเนื่องมาจากสถานการณ์ด้านการเมืองที่ขาดเสถียรภาพ ซึ่งนำไปสู่การชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยในสายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติแล้ว การท่องเที่ยวไทยยังมีแนวโน้มเผชิญกับผลพวงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังภูมิภาคอื่นๆ เหล่านี้ล้วนบั่นทอนการเติบโตของตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยในปี 2552 (ประชาทรรศน์, 2551)

ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการท่องเที่ยวขึ้น จึงต้องมีการศึกษาถึงปัญหา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ การผลิต การลงทุน การบริโภคภายในประเทศของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงผลกระทบต่อ อัตราการเติบโต ฐานะการคลัง สถานะการเงิน ตลาดเงิน ตลาดทุน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลัง

เกิดเหตุการณ์ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อที่จะได้นำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไปได้ในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาถึงความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจะส่งผลกระทบต่อความผันผวนของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยอย่างไร
- 2) เพื่อศึกษาถึงความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อจะส่งผลกระทบต่อความผันผวนของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยอย่างไร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงความผันผวนของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ภาครัฐ ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

- 1) การศึกษาปัจจัยที่มีน่าจะส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยซึ่งประกอบด้วย อัตราเงินเฟ้อ และ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาท
- 2) ทำการศึกษานักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาสูงสุดจำนวน 10 ชาติ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร มาเลเซีย สิงคโปร์ จีน สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมัน และอินเดีย